

2024-09-18

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.L6@regeringskansliet.se

Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Ju2024/00910

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) har anmodats att yttra sig över innehållet i rubricerat betänkande.

Nämnden har granskat förslagen främst med utgångspunkt från sin uppgift att ur ett rättssäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv utöva tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet.

Med den utgångspunkten önskar nämnden framföra följande synpunkter.

Ett slopat tillståndskrav

Enligt nämnden bygger förslaget om ett slopat tillståndskrav i allt väsentligt på tydliga analyser och proportionalitetsbedömningar. Förslaget är också att föredra framför ytterligare undantag. Med hänsyn till de risker för den personliga integriteten som ett avskaffat tillståndskrav kan medföra (se avsnitt 11.5) vill nämnden dock understryka vikten av att de föreslagna kompensande åtgärderna, så som ökat dokumentationskrav och en mer anpassad tillsyn, verkligen får förväntad integritetsskyddande effekt. Nämnden är tveksam till utredningens bedömning att risken för otillåten kamerabevakning är begränsad till en övergångsperiod. Det kan därför vara lämpligt att i förlängningen utvärdera och se över om reglerna har fått en ändamålsenlig utformning eller om det behöver vidtas andra åtgärder för att säkerställa att integritetsskyddet inte försvagats i alltför hög utsträckning.

Lättnader och utökade möjligheter i brottsbekämpande verksamhet

Den särskilda intresseavvägningen

Nämnden instämmer i utredningens bedömning att intresseavvägningen fortsatt bör gälla för kamerabevakning i syfte att säkerställa att en proportionalitetsbedömning görs i det enskilda fallet och att det finns behov av viss justering för vad som särskilt ska beaktas i syfte att bättre svara mot de behov av kamerabevakning som finns idag. Nämnden kan konstatera att utredningens författningsförslag (14 a § p. 1 c och d) har utformats brett och innebär utökade möjligheter till kamerabevakning på fler platser och vid förhållandevis låg risk för brott, som även kan vara av mindre allvarligt slag. Intresseavvägningen syftar till att säkerställa att kamerabevakning används på ett balanserat sätt. För att principen ska få genomslag som ett förstärkt skydd i förhållande till dataskyddsregleringen är det av vikt att de kriterier som ska beaktas och ges särskild tyngd är förutsägbara och tydliga. I syfte att undvika omotiverade integritetsintrång bör det, enligt nämnden, i det fortsatta lagstiftningsarbetet därför övervägas om den föreslagna regleringen ytterligare kan preciseras.

Två nya undantag från att tillämpa den särskilda intresseavvägningen

Utredningen föreslår två nya undantag från den särskilda intresseavvägningen. Undantagen syftar till att möjliggöra kamerabevakning i brådskande situationer som avser mindre allvarlig brottslighet eller störningar av allmän ordning och säkerhet (14 d § p. 2 och 3). Enligt nämnden finns en risk att undantagen tillämpas slentrianmässigt, vilket kan leda till ökad kamerabevakning utan att någon bedömning enligt den särskilda intresseavvägningen görs. Det är därför viktigt att undantagen motiveras väl i det fortsatta lagstiftningsarbetet och att tydliga exempel på faktiskt brådskande situationer lämnas. Enligt nämnden bör det vidare tydliggöras att utgångspunkten är att en dokumenterad intresseavvägning ska göras så snart som möjligt, dvs. om möjligt även innan tvåveckorsfristen har löpt ut.

Undantag från upplysningskravet och rätten till information

Bevakning från luftfartyg som bedrivs tillfälligt i brådskande fall

Den föreslagna bestämmelsen (16 c §) innebär att kamerabevakningen de facto kommer att likna ett hemligt tvångsmedel för mindre allvarlig brottslighet. Enligt nämnden är det därför en grundförutsättning att det finns ett tydligt och angeläget behov av ett sådant undantag. I annat fall bör förslaget inte genomföras.

Utredningen anför, när det gäller behovet av att utvidga det befintliga undantaget, att det kan finnas tillfällen när de brottsbekämpande myndigheterna inte hinner vidta verksamma och ändamålsenliga åtgärder för att upplysa och informera om tillfällig bevakning med luftfartyg (se s. 408).

Polismyndigheten har till utredningen fört fram att det finns ärenden i vilka den inte hinner informera på webbplatsen innan kamerabevakningen inleds och att information i sådana fall i stället lämnas så snart det är möjligt (se s. 205). Det kan noteras att lämnande av information på myndighetens webbplats så snart som möjligt efter att bevakningen inletts lever upp till upplysnings- och informationskravet såsom det uppfattas av Integritetsskyddsmyndigheten (se s. 211), och att den tolkningen inte förefaller ifrågasättas av utredningen. Vidare framgår det inte av betänkandet att övriga åtgärder, dvs. märkandet med logga och användandet av varselväst, skulle utgöra hinder för de brottsbekämpande myndigheterna vid brådskande fall.

Mot denna bakgrund anser nämnden att det inte har framkommit något egentligt behov av att utöka undantaget från upplysnings- och informationskravet. Nämnden avstyrker således förslaget.

Bevakning som bedrivs från civila fordon

Utredningen föreslår ett undantag från upplysningskravet och rätten till information när kamerabevakning bedrivs från ett civilt fordon som används i brottsbekämpande verksamhet, om bevakningen sker i syfte att skydda fordonet från brottsligt angrepp (16 b § p. 3).

Att enskilda ska ha möjlighet att ta del av information om den kamerabevakning som bedrivs och hur de kan tillvarata sina rättigheter är, som utredningen konstaterat (s. 406), grundläggande. För att inte kringgå reglerna om hemlig kameraövervakning är det angeläget att bestämmelser som medger undantag från sådana rättigheter är tydliga och väl avgränsade.

Det framgår inte av betänkandet på vilket sätt bevakning som avses i det föreslagna undantaget syftar till att skydda brottsbekämpande myndigheters civila fordon från brottsliga angrepp. Det är alltså inte tillräckligt tydligt vilka tillfällen undantaget är avsett att träffa. I brist på klarhet i frågan avstyrker nämnden förslaget i denna del. För det fall förslaget ändå genomförs anser nämnden att undantaget måste ges en mer restriktiv utformning och begränsas till att endast avse bevakning som utförs på det sätt som i dag sker från målade polisbilar, dvs. med en s.k. buffringsfunktion där en aktiv inspelning sätts igång endast om fordonets larm aktiveras (se s. 206).

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. I beslutet har Gunnel Lindberg (ordförande), Eva Melander Tell, Anti Avsan, Anna Ekström, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Matheus Enholm, Stephen Jerand, Jon Karlfeldt, Helene Odenjung och Per Schöldberg deltagit.

Föredragande har varit Sofia Lindstrand.

Gunnel Lindberg